

عنوان مقاله:

بازخوانی «دلالت زبانی» در فهم و تفسیر کتاب و سنت

محل انتشار:

مجله فلسفه و کلام اسلامی، دوره 54، شماره 1 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

محمدتقی کبریت چی - دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه تهران

محمدرضا شاهرودی - دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

«طرح دلالت زبانی»، درمقابل «دلالت منطقی»، رابطه ی «لفظ» و «معنا» را در «زبان طبیعی» بازنمایی می کند. در این طرح، فرایند «دلالت»، وابسته به «کاربرد» و به وسیله ی عامل «تفسیر» انجام می گیرد اما دلالت منطقی، تنها تابع قرارداد است. مروری بر آثار زبان شناختی مسلمانان نشان می دهد که نظریه ی دلالت میان آنها به صورت طیفی از دلالت منطقی تا دلالت زبانی، و بیشتر متأثر از رویکرد منطقی است؛ حال آنکه قرآن کریم و روایات در فضای «زبان طبیعی» صادر شده اند. از این رو وابسته است دلالت الفاظ کتاب و سنت در ساختار دلالت زبانی تبیین گردد؛ نه دلالت منطقی. در نتیجه، دلالت الفاظ علاوه بر «سیاق متن» به «کاربرد» نیز وابسته و فعالیت «تفسیر» در آن نقش آفرین خواهد بود. براین پایه «کاربرد»، در تفسیر قرآن کریم: موقعیت الفاظ در فضای نزول و خطاب آیات، و در روایات: مورد و موقعیت صدور حدیث است. ریزگان و کاربست این رویکرد در علوم قرآن و حدیث، پژوهش هایی جداگانه می طلبد.

کلمات کلیدی:

زبان قرآن، دلالت منطقی، زبان صوری، کاربردشناسی، پیرس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1888865>

